

శాస్త్రమంతు సితాలక్ష్మణబరతనత్తుఖ్య పరిశారపుమేత శ్రీరామచంద్రపరప్రహృష్టణే నమః

శ్రీమద్బ్రహ్మాయణం ॥ అయ్యెధ్వాకార్య ॥ భీర్ణపుణం

శ్రీశోభక్యతీ నామ సంపత్తురం, దశ్మిణాయణం,
వర్షాభుతుల్య, భాద్రపదవసం

-151-

పుట్ట పాడ్యాఖ్య - చిత్త

15.10.2023 ఆదివారము

శ్రీ గురు భైష్మేంద్రుమ్ము

గురుప్రహృష్ట గురుర్యిష్టః, గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।
గురుస్సాప్తరంబహృష్ట, తప్సై శ్రీగురవే నమః ॥

శ్రీనివస్ భైష్మేంద్రుమ్ము

శ్రీవేంకటాద్రినిలయః, కమలాకాముకః పుమాన్ ।
అభంగురవిభూతిర్మస్తరంగయతు మంగళమ్ ॥

అంతర్ముఖము

శ్రీమదాదివరాహాజ్యేత్రే, విరాజమానస్య, శ్రీపద్మావతీజానేః, అఖిలాండకోటిబ్రహృష్టండనాయకస్య,
శ్రీరామచంద్రరూపాంతరస్య, భగవతః, శ్రీవేంకటేశ్వరస్యామినస్యన్నిథౌ, హనుమత సితాలక్ష్ముణా,
భరతశత్రుఖ్యు, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహృష్టః, పరిపూర్ణానుగ్రేహణ, అస్మిన్ భువనే ,
సమస్తాధివ్యాధీనాం, నివారణార్థం, భారతవర్షే విద్యావిత్తవాణిజ్య కృష్ణవైద్యవైజ్ఞానిక, దేశరక్షణాదిరంగేషు,
విద్యమానానామ్, ఆస్తికమహాజనానాం, సర్వేషాం, సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్యేశ్వర్య,
సద్యధీణ్యాది, సర్వపుభఫలప్రాప్త్యర్థం, ధర్మాచరణాద్వారా శ్రీరామరాజ్యస్య, పునర్వ్యవస్థాపనార్థం,
ఉద్యోగార్థినాం, సముచితోద్యోగప్రాప్త్యర్థం, దంపతీనాం, అనుకూలదాంపత్యసిద్యర్థం, సన్మానస్య
పితృవాక్యపరిపాలనానుకూల బుద్ధిప్రచోదనార్థం, సకలకార్యసిద్యర్థం గోసంరక్షణార్థంచ, శ్రీమద్యల్కి
రామాయణే, అయోధ్యాకాండే, యథాశక్తి, శ్లోకవ్యాఖ్యాన పురస్పరం, చతుర్భషస్సర్గ, శ్లోక పారాయణం,
తథా, శ్రీధన్యంతరి మంత్ర పారాయణంచ, అన్యోన్యసాహాయేన, ఆచార్యముఖేన, కరిష్యామహే.

శ్రీ విల్మైకి పూర్ణామి

- కూజంతం రామరామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వన్నే వాల్మైకి కోకిలమ్ ॥

శ్రీ అంజనేయ పూర్ణామి

- మనోజవం మారుతతుల్యవేగం జితేష్టియం బుద్ధిమతాం వరిష్టమ్ ।
వాతాత్మజం వానరయూధముఖ్యం శ్రీరామదూతం శిరసానమామి ॥

శ్రీ తిముఖ పూర్ణామి

- వాల్మైకిగిరి సంభూతా రామసాగర గామినీ ।
పునాతి భువనం పుణ్య రామాయణ మహానదీ ॥

శ్రీ తిముఖ పూర్ణామి

- అయోధ్యాభేతు గుర్వార్థే త్యక్త్యారాజ్యం గిరోవసన్ ।
పాదుకే భరతాయాదాత్ సరామః శరణం మమ ॥

శ్రీతిముఖంపుటీపుష్టిణే నమః

॥ శ్రీరిమంత్ర పరిపుష్టి నమః ॥

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాష్మే చతుర్దశన్నగ్రః

దదర్శన్తఃపురం శ్రేష్ఠం నానాద్విజగణాయుతమ్ ।
పౌరజానపదాకీర్ణం బ్రాహ్మణైరుపణోభితమ్ ।
యజ్ఞవిధిః సుసమ్మార్ణం సదమైః పరమద్విజైః॥

॥ 14.30 ॥

తదన్తఃపురమాసాద్య వ్యతిచక్రామ తం జనమ్ ।
వసిష్ఠః పరమప్రితః పరమర్మిర్వేశ చ॥

॥ 14.31 ॥

సత్యపశ్యద్వినిష్టాప్తం సుమార్పం నామ సారథిమ్ ।
ద్వారే తు రాజసింహస్య సచివం ప్రియదర్శనమ్ ॥

॥ 14.32 ॥

తమువాచ మహాతేజాః సూతపుత్రం విశారదమ్ ।
వసిష్ఠః క్షిప్రమాచక్ష్య సృష్టిర్మామహాగతమ్ ॥

॥ 14.33 ॥

ఇమే గంగోదకఫుటాః సాగరేభ్యశ్చ కాంచనాః ।
ఓదుమ్మరం భద్రపీతమ్ అభిషేకార్థమాగతమ్ ॥

॥ 14.34 ॥

సర్వబీజాని గన్ధాశ్చ రత్నాని వివిధాని చ ।
క్షోద్రం దధి ఘృతం లాజాః దర్శమ్యమనః పయః ॥

॥ 14.35 ॥

అష్టో చ కన్యా రుచిరాః మత్తశ్చ వరవారణాః ।
చతురశ్యై రథశ్రీమాన్ నిష్టింశో ధనురుత్తమమ్ ॥

॥ 14.36 ॥

వాహనం నరసంయుక్తం ఛత్రం చ శచిసన్నిభమ్ ।
శ్వేతే చ వాలవ్యజనే భృంగారశ్చ హిరణ్యమయః ॥

॥ 14.38 ॥

హేమదామపినద్ధశ్చ కకుద్మాన్ పాణ్డురో వృషః ।
కేసరీ చ చతుర్దంష్టః హరిశ్రేష్టో మహాబలః ॥

॥ 14.38 ॥

సింహసనం వ్యాఘ్రతనుః సమిద్ధశ్చ హలతాశనః ।
సర్వవాదిత్రసంఘాశ్చ వేశ్యశ్చాలంకృతాప్రై ॥

॥ 14.39 ॥

ఆచార్య బ్రాహ్మణా గావః పుణ్యశ్చ మృగపక్షిణః ।
పారజానపదత్రేష్టాః నైగమాశ్చ గణైస్పహ ॥

॥14.40 ॥

ఆచార్య బ్రాహ్మణా గావః పుణ్యశ్చ మృగపక్షిణః ।
పారజానపదత్రేష్టాః నైగమాశ్చ గణైస్పహ ॥

॥ 14.40 ॥

ఏతే చాన్యే చ బహవః నీయమానాః ప్రియంవదాః ।
అభిషేకాయ రామస్య సహ తిష్ఠన్తి పార్థివైః ॥

॥ 14.41 ॥

త్వరయస్య మహారాజం యథా సముదితేఉ హని ।
పుష్యే నక్షత్రయోగే చ రామో రాజ్యమవాప్మయాత్ ॥

॥ 14.42 ॥

ఇతి తస్య వచశ్చుత్వా సూతపుత్రో మహాత్మనః ।
స్తువన్నిపతిశార్ధాలం ప్రవివేశ నివేశనమ్ ॥

॥ 14.43 ॥

తం తు పూర్వోదితం వృద్ధం ద్వారస్యా రాజ సమ్మతమ్ ।
న శేకురభిసంరోద్ధం రాజుః ప్రియచికీర్షః ॥

॥ 14.44 ॥

స సమిపస్తితో రాజుః తామవస్థామజ్జివాన్ ।
వాగ్మిః పరమతుష్టాభిః అభిషోతుం ప్రచక్రమే॥

॥ 14.45 ॥

తతస్మాతో యథాకాలం పార్థివస్య నివేశనే ।
సుమద్రః ప్రాంజలిర్భూత్వా తష్టావ జగతీపతిమ్ ॥

॥ 14.46 ॥

యథా నందతి తేజస్స్య సాగరో భాస్మరోదయే ।
ప్రీతః ప్రీతేన మనసా తథాఉ నందఫునస్యతః ॥

॥ 14.47 ॥

“ఫులశ్చుతిః”

అయుష్యమారోగ్యకరం యశస్యం సౌభ్రాత్రకం బుద్ధికరం సుఖం చ ।
శ్రోతవ్యమేతన్నియమేన సద్భిః ఆఖ్యానమోజస్మరమృద్ధికామైః ॥

“శ్రీలీషుచంపు పరిబ్రాహ్మణేస్మః”

అభ్య శీష్టులి శ్మీద్వీపు

అచ్యుతానంత గోవింద, విష్ణు నారాయణామృత |
రోగానే నాశయశేషాన్, ఆశు ధన్యవ్యాహరే || 1 ||

ఆరోగ్యం దీర్ఘమాయుష్యం, బలం తేజో ధియం శ్రియం |
స్వభక్తేభ్యో మగ్నహృదానం, వందే ధన్యవ్యాహరిం హరిమ్ || 2 ||

ధన్యవ్యాహరిమం శ్లోకం, భక్త్యై నిత్యం పతన్తి యే |
అనారోగ్యం న తేషాం స్యాత్, సుఖం జీవన్తి తే చిరమ్ || 3 ||

ఓం, నమో భగవతే వాసుదేవాయ, ధన్యంతరయే, అమృతకలశహస్రాయ, వజ్రజలోకహస్రాయ,
సర్వమయనినాశనాయ, త్రైలోక్యనాథాయ, మహావిష్ణువే స్వాహ | ఓం, వాసుదేవాయ విద్మహే,
సుధాహస్రాయ ధీమహి | తన్నో ధన్యవ్యాహరిః ప్రచోదయాత్ |

అభ్య స్వామ్పూర్ణార్థీని

ఆరోగ్యం పద్మబంధుర్వితరతు, నితరాం సంపదం శీతరశ్మిః,
భూలాభం భూమిపుత్రః, సకలగుణాయుతాం వాగ్మిభూతిం చ సౌమ్యః |
సౌభాగ్యం దేవమంత్రీ, రిపుభయశమనం భార్గవః, శౌర్యమార్గః,
దీర్ఘాయుష్మైంహికేయః, విపులతరయః కేతుః, ఆచంద్రతారమ్ ||
అరిష్టాని ప్రణాశ్యమ్త దురితాని భయాని చ |
శాంతిరస్త శబం మేస్త గ్రహః కుర్వమ్త మంగళమ్ ||

అభ్య శ్మీద్వీపుర్ణార్థీని : యద్జరపదభ్రష్టం, మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ |
తత్పర్వం క్షమ్యతాం దేవ, నారాయణ నమో-స్తుతే ||

అభ్య భూషింత్రుష్టుణిష్టు : కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్యా,
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్విభావాత్ |
కరోమి యద్యత్పకలం పరష్మి,
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ||

అభ్య పుంగీక్షీ : శ్రియః కాన్తాయ కణ్ణాణానిధయే నిధయేత్రథినామ్ |
శ్రీవేంకటనివాసాయ, శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ||

* * *